Растителна защита
електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

Агротехнически дейности в трайните насаждения през май

ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата 05.05.2026 | **Брой** 5/2026 | **ISSN** 2815-522X | **Език** BG
www.plant-protection.com/article/2415?lang=bg

През май атмосферата над Европа постепенно ще преминава към по-типичен летен режим, но без да липсват периоди на нестабилност. За България това означава месец с чести промени – редуване на по-топли и слънчеви дни с периоди на валежи, гръмотевични бури и временни захлаждания.

Май ще бъде типично пролетен, с динамична атмосфера и активна конвекция. Не се очакват продължителни студове, но и трайно лятно време през целия месец изглежда малко вероятно. Най-много валежи се очакват през средата на месеца, докато краят на май ще носи повече слънце и усещане за наближаващо лято.

Температурите вероятно ще останат около нормата или малко над нея, а валежите – около и на места над климатичните стойности, особено в планинските и западните райони.

Около средата на първото десетдневие е възможно краткотрайно преминаване на студен фронт, който да усили вятъра и да донесе локални гръмотевични бури. Валежите няма да бъдат повсеместни, но на места могат да бъдат интензивни, към края на периода, ще се затопля, но идват валежите.

Второто десетдневие вероятно ще бъде най-нестабилният период от месеца. През този период метеорологичните условия ще водят до развитие на купесто-дъждовна облачност и пролетни бури. Очакват се повече валежни дни, като на места има риск от проливни краткотрайни дъждове, градушки и гръмотевици. Най-засегнати могат да бъдат западните, централните и планинските райони.

Температурите ще бъдат променливи – сутрин между 9°C и 14°C, а дневните стойности между 18°C и 24°C, в по-топлите дни до 26°C. След преминаване на валежите, временно ще се понижават.

Към края на месеца вероятността за стабилизиране на времето нараства. Валежите няма да изчезнат напълно, но ще бъдат по-локални и основно следобедни – типични за края на пролетта. Ще има повече сухи дни. Минималните темпера-

тури ще бъдат между 11°C и 16°C, а максималните – между 24°C и 29°C. В най-топлите райони на страната не е изключено за кратко да бъдат достигнати и първите 30°C.

В овощните разсадници

В питомниците се следи за правилното развитие на присадените пъпки. При необходимост се извършва ново филизене на покаралите от подложката леторасли. При опасност от впиване превръзките на преприсадените през пролетта подложки се разхлабват. Семенилищата, маточниците и питомниците се обработват. При необходимост растенията в семенилищата се прореждат.

В овощните насаждения

В края на цъфтежа пчелните кошери се преместват на друго място – отдалечено на не по-малко от 5 км.

В новозасадените прасковени градини с чашовидна или подобрена чашовидна корона се прави резитба за формиране.

Полагат се грижи за правилно прихващане и развитие на дръвчетата в новозасадените градини – окопаване, филизене, поливане при необходимост. Дръвчетата в младите гъсти насаждения се привързват към телена конструкция. Силните две- и тригодишни клонки се наклоняват и привързват към теловете, за да се намали растежната им сила. В младите – 2 и 3-годишни насаждения част от завръзите по водача -централния клон се отстраняват.

Продължава работата по прореждане плодовете на прасковата. След окончателното завършване на опадване на завръзите насажденията се напояват.

Органичната маса от културите за зелено торене се заорава. Почвата около дръвчетата и в междуредията, ако не е затревено, се поддържа чиста от плевели и се разрохква чрез редовни плитки обработки с култиватор или брана.

В края на месеца плододаващите овощни дървета се подхранват с комплексен тор, с преобладващо количество на фосфор и калий.

Продължава беритбата на ранните сортове череши.

В ягодовите насаждения

Продължава пролетно-лятно засаждане на ягодовия разсад, съхранен в хладилник. След засаждане се дъждува и се плевят засадените през април площи. В по-високите райони до края на месеца се постила слама под цветоносите.

Беритбата продължава. Когато плодовете се транспортират на по-дълги разстояния, те могат да се берат и малко по-рано.

При засушаване по време на зреене на плодовете е необходимо да се дъждува или напои гравитачно.

В малиновите насаждения

Извършват се редовни почвообработки. Издънките на някои сортове се привързват за опорната конструкция, а на останалите сортове се внимава те да не увиснат към междуредията.

По време на цъфтежа е добре да се осигурят две пчелни семейства на всеки 10 дка.

В касисовите насаждения

Продължават грижите – обработка и напояване за вкоренилищата. Премахват се слабите и излишни прикоренови леторасли, а при засушаване се прави обилна поливка. Започва работа по организацията на беритбата на касисовите плодове.

В насажденията с други култури

Лимоновите подложки се присаждат на будна пъпка. Продължава присаждането на райска ябълка.

Почвената повърхност се поддържа чиста от плевели и редовно се разрохква чрез плитки обработки. До второто десетдневие се осигуряват чести и редовни поливки.

Продължава засаждането на *Actinidia chinensis* на открито. След засаждане се полива. Лианите на актинидията редовно се привързват към спомагателните подпорни клончета. Стъблото не бива да се увива около подпорното клонче и страничните леторасли по него се премахват. Осигуряват се по три пчелни семейства на 10 дка актинидия.

В лозовите насаждения

В младите лозя се филизи и прищипва. Когато насажденията се отлеждат приземно по формировка Гюйо и чашовидно растенията не се филизят. В насажденията за стъблено отглеждане на лозите, формирани по обикновения начин, задължително трябва да се провежда филизене на леторастите по бъдещите стъбла, като се запазват само 2–3 откъм върха. Това трябва да стане, когато леторастите са още малки, с дължина 2–4 см. Ако покарват леторасли от резервни пъпки и в основата на лозите, филизенето трябва да се повтори.

Прищипването се състои в отстраняване на растежния връх заедно с 1–2 недоразвити листенца. В зависимост от формировката то трябва да се приложи, когато леторастите достигнат 10–15 см над носещия тел. Филизят се и се прищипват плододаващите лозя.

В промишлените лозови насаждения при формировки със свободно висящи леторасли филизене и прищипване не се прилага. Изключения се правят само когато вследствие на измръзване е оставено компенсиращо натоварване, тъй като се образуват по-голям брой безплодни леторасли, които увеличават засенчването, което налага част от тях да се премахват. Обикновено филизенето се провежда веднага след отделянето на ресите. То е необходимо и тогава, когато от спящите пъпки по стъблата покарат леторасли. В лозовите насаждения, формирани средностъблено, както и за лозята в личните стопанства, на които е предоставена по-малка хранителна площ, премахването на част от безплодните леторасли е наложително с оглед да се подобри светлинният режим. Най-често се премахват слабите леторасли и развилите се от резервни пъпки. Най-благоприятно съотношение между плодните и безплодните леторасли при винените сортове е 3:1, а при десертните — 1:1 или 1:2.

В години с благоприятни условия за изресяване и милерандаж и при сортовете Мискет червен, Булгар, Кардинал, Саперави и др., които проявяват склонност към изресяване и съответно милерандаж, в плододаващите лозя се провежда и прищипване. Обикновено 5–6 дни преди цъфтежа, с което се постига прекратяване на растежа на летораслите за 10–15 дни и подобряване на хранителния режим на ресите.

Маточниците се филизят, колтучат и привързват. Броят на летораслите, които се оставят при филизенето, зависи в най-голяма степен от силата на лозите, тяхната възраст, плодородието на почвата и равнището на прилаганата агротехника. Обикновено на една главина се оставят от 6 до 12 летораслi. Най-добре е филизенето да се извършва двукратно. Първото филизене трябва да се проведе, когато летораслите достигнат дължина 15–20 см, като винаги се оставят 2–3 леторасла повече от предвидените. Второто филизене се извършва по време на първото привързване, когато летораслите достигнат около 60 см дължина. Тогава се премахват всички излишни летораслi.

При поява на колтуци по главните летораслi е необходимо те да се премахват своевременно с оглед получаването на висок добив от стандартни резници. Тази практика се извършва периодично в зависимост от подложката: при Рупестрис дю Ло през 5–6 дни, а при останалите подложки — през 8–10 дни. Не трябва да се допуска колтуците да израснат повече от 5–6 см. Веднага след колтучене летораслите се повеждат по носещите телове и се привързват хлабаво на осморка под съответния тел.

Започва присаждането на зелено. Най-широко се използва методът на обикновената копулация. Прилага се в същите случаи, както присаждането на разцеп. Непосредствено преди присаждането е необходимо лозата да се филизи, като се оставят само 2–3 летораслi. При асмовидното отглеждане се оставят по 2–3 леторасла на кордон, което е 5–6 леторасла на асма.

Преди самото присаждане се проверява физиологичното състояние на летораслите. Ако се появи капка течност, след като се направи напречен отрез на 40–50 см от основата на леторасла, моментът е благоприятен за присаждане. В противен случай 2–3 дни преди присаждането се полива обилно.

В момента на присаждането всички листа, колтуци, реси и мустаци по летораслите на подложката се премахват. За да се запазят свежи летораслите от желания сорт, се поставят в съд с вода. Присадниците се нарязват с по една пъпка, като над нея се оставят около 2 см, а под нея — почти цялото междувъзлие. Листната петура се съкращава, като се оставя само малка част от нея. Най-висок процент на прихващане и бърз растеж на летораслите се получава, когато лятната пъпка на калемите е току-що покарала и колтукът е достигнал не повече от 2–3 см дължина.

Отрезът върху леторасъла на подложката се прави откъм страната на пъпката в дървесината част на междувъзлието, близо до основата, с дължина около 2–3 пъти по-голяма от диаметъра на леторасъла. Подобен отрез на разстояние няколко милиметра под пъпката се прави и на калема.

Мястото на присаждането се увива плътно с памучен конец или с други материали, като се пристяга добре, за да се получи добър контакт между двата компонента. След това двата края на конеца не се завързват, а се усукват. За да се предпазят от вятъра, присадените летораслi се привързват за колче.

Присаждането на зелено трябва да се извършва в хладните часове на деня — сутрин рано или привечер. Още по-добре е в облачно и дори в дъждовно време. Успехът на присаждането се установява след 2–3 дни по състоянието на колтука на присадника. Ако колтукът е свеж и зелен, присаждането е успешно. Когато калемът е изсъхнал, присаждането може да се повтори в по-ниското междувъзлие. При сполучливо присаждане след 2–3 седмици превръзката се премахва.

Ако не сте затревили междуредията, все още продължава обработката на почвата. С това се цели да се унищожат плевелите и да се поддържа почвата в рохкаво състояние. Обработките се извършват плитко с култиватор, фреза или брана.

ISSN 2815-522X

Извършват се грижи за лозите в коренилището. През този месец редовното поливане на лозите в коренилищата е от голямо значение. Влагата в почвата на тировете и междуредията трябва да се поддържа от 75 до 90% от пределната полска влагоемност. Веднага след поливането се извършва обработка на почвата с култиватор. А когато върху тировете се образува дебела почвена кора, е необходимо своевременно да се разрохка и разтроши, за да се улесни развитието на леторастите.

При слягане на тировете присадниците се оголват, което налага веднага да се покрият с рохкава почва. В случаите, когато покарването е неравномерно, тировете се раздравят до спойката на вкоренените резници и ако почвеният слой, поставен върху присадниците, е по-дебел, той внимателно се намалява.